

Najvyšší súd SR
1Obdo/30/2024
7716204432
25.02.2026
JUDr. Jana Hullová
sudca
ECLI:SK:NSSR:2026:7716204432.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členov senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobkyně InSi s.r.o., so sídlom 072 64 Podhorod' 123, IČO: 36 570 486, zastúpenej AK - JUDr. Vladimír Šatník s.r.o., so sídlom Mierová 64/2, 066 01 Humenné, IČO: 55 501 613, proti žalovaným: 1/ Urbárska spoločnosť, pozemkové spoločenstvo Choňkovce - v likvidácii, so sídlom 072 63 Choňkovce 232, IČO: 31 947 875, zastúpenej Advokátska kancelária Hopferova, s.r.o., so sídlom Bajzova 2, 040 01 Košice, IČO: 47 254 220, 2/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v k. ú. Z., zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX . menom R. E., 3/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom E. F., 4/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom X. F., 5/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom R. F., 6/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom Y. F., 7/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom T. F., 8/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom E. F., 9/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom R. F., 10/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom R. F., 11/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom Y. F., 12/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom T. F., 13/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom U. F., 14/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom Y. F., 15/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom R. F., 16/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom R. F., 17/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom E. F., 18/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom Q. F., 19/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX menom R. F., 20/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom E.E., 208/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. menom Q.K., 209/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV š. XXX, LV č. XXX menom R.K., 210/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom Y.K., 211/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom Q.K., 212/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom Y.K., 213/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom R.G., 214/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom R. M., 215/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom Y. M., 216/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom T. M., 217/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom U. M., 218/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom E. M., 219/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. menom Y. M., 220/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom E. U., 221/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom R. U., 222/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom R. U., 223/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom Y. U., 224/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom R. U., 225/ neznámy vlastník nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom Y. U., 226/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom R. U., 227/ neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti v katastrálnom území Z. zapísaný na LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX, LV č. XXX menom R. U., všetci žalovaní 2/ až 62/ a 64/ až 227/ zastúpení Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Búdková 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345, o zaplatenie 85 181,90 eura s príslušenstvom, o dovolaní žalobkyne a žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/153/2021-999 z 27. apríla 2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/153/2021-999 z 27. apríla 2022 z r u š u j e vo výroku II. a v časti závislých výrokov IV. a V., ktorými sa rozhodlo o nároku na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania Slovenského pozemkového fondu, so sídlom Búdková 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345 a vec v rozsahu zrušenia v r a c i a Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

II. Uznesenie Okresného súdu Michalovce č. k. 22Cb/36/2016-1239 z 1. decembra 2022 z r u š u j e vo výroku II.

III. Dovolanie žalovanej 1/ o d m i e t a .

IV. Žalobkyňa má proti žalovanej 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 22Cb/36/2016-804 zo 17. mája 2021 (ďalej aj „rozsudok“) rozhodol tak, že výrokom I. uložil žalovaným 1/ až 227/ povinnosť zaplatiť rôzne istiny špecifikované vo výroku rozsudku, a to s 8 %-ným ročným úrokom z omeškania od 1. apríla 2017 do zaplatenia (v prípade žalovanej 1/), od 12. augusta 2018 do zaplatenia (v prípade žalovaného 63/) a od 21. marca 2017 do zaplatenia (v prípade žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/). Výrokom II. zastavil konanie proti žalovanej 1/ v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 8,5 % ročne od 1. októbra 2014 do 31. marca 2017 a vo výške 0,5 % ročne od 1. apríla 2017 do zaplatenia, výrokom III. zastavil konanie proti žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/ v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 8,5 % ročne od 1. októbra 2014 do 20. marca 2017 a vo výške 0,5 % ročne od 21. marca 2017 do zaplatenia, výrokom IV. zamietol žalobu v prevyšujúcej časti a výrokom V. priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania proti žalovaným v rozsahu 96 % s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

2. O odvolaniach žalovaných rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 4Cob/153/2021-999 z 27. apríla 2022 (ďalej aj „rozhodnutie“) tak, že výrokom I. potvrdil rozsudok vo výroku I., ktorým súd prvej inštancie uložil žalovanej 1/ povinnosť zaplatiť žalobkyni 85 181,90 eura s 8 % úrokom z omeškania ročne od 1. apríla 2017 do zaplatenia, výrokom II. vo zvyšnej časti výroku I. rozsudok proti žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/ zrušil a konanie v tejto časti zastavil, výrokom III. odmietol odvolanie žalovanej 1/ proti výroku III. rozsudku, výrokom IV. zmenil výrok V. rozsudku o náhrade trov konania tak, že žalobkyni priznal proti žalovanej 1/ náhradu trov konania v rozsahu 96 % a Slovenskému pozemkovému fondu, so sídlom Búdková 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345 (ďalej aj „SPF“) priznal proti žalobkyni náhradu trov konania v celom rozsahu. Výrokom V. priznal žalobkyni proti žalovanej 1/ náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu a SPF nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

3. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že prejednal odvolanie žalovanej 1/ a odvolania žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/, zastúpených SPF a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej 1/ nie je dôvodné a odvolanie SPF je dôvodné.

4. Vo vzťahu k výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie a k odvolacím námietkam žalovanej 1/ odvolací súd uviedol, že žalobkyňa si podanou žalobou v znení jej zmeny uplatnila proti žalovanej 1/ peňažnú pohľadávku 85 181,90 eura ako neuhradenú časť úveru poskytnutého žalovanej 1/ na základe Zmluvy o termínovanom úvere č. 706/2012-UZ z 1. augusta 2012 (ďalej aj „zmluva o úvere“ alebo „úverová zmluva“). VÚB a. s. poskytla žalovanej 1/ úver v sume 91 382 eur, pričom nebolo sporné, že po zaplatení sumy 5 000 eur zostal nezaplatený zostatok istiny úveru v sume 86 382 eur, z čoho bola podanou žalobou uplatnená istina 85 181,90 eura. Súd prvej inštancie zaviazal na zaplatenie sumy 85 181,90 eura žalovanú 1/, ako aj ďalších žalovaných. Proti žalovanej 1/ zamietol žalobu o zaplatenie pohľadávky titulom základného úroku z úveru 1 347,50 eura a poplatkov za vedenie úverového účtu 19,20 eura. Odvolací súd považoval za správny rozsudok súdu prvej v napadnutom výroku I., a to v časti o uloženie povinnosti žalovanej 1/ zaplatiť žalobkyni sumu 85 181,90 eura titulom vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 451 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“). Za dôvodnú nepovažoval odvolaciu námietku žalovanej 1/, že táto suma nie je pohľadávkou žalobkyne, ktorá jej bola postúpená spoločnosťou SLEEK INVEST, s. r. o. na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky z 30. septembra 2015 (založená je v spise na č. l. 495), keďže postupovaná pohľadávka bola pohľadávkou z úveru, a nie z bezdôvodného obohatenia. Rovnako tak nepovažoval za dôvodnú odvolaciu námietku žalovanej 1/, že ani pohľadávka, ktorú VÚB a.s. ako

pôvodný veriteľ postúpila spoločnosti SLEEK INVEST, s. r. o. Zmluvou o postúpení pohľadávok z 20. februára 2015 (založená je v spise na č. l. 484), nebola pohľadávkou z bezdôvodného obohatenia, pretože tiež išlo o postúpenie pohľadávky zo zmluvy o úvere. K uvedeným odvolacím námietkam žalovanej 1/ odvolací súd uviedol, že pre platnosť zmluvy o postúpení pohľadávok podľa § 524 OZ zákon vyžaduje, aby zmluva bola uzavretá v písomnej forme a aby pohľadávka, ktorá je predmetom postúpenia, bola určito a jasne identifikovaná tak, aby ju nebolo možné zameniť s inou pohľadávkou, pričom postupovaná pohľadávka nemusí byť v zmluve právne kvalifikovaná. V obidvoch zmluvách o postúpení pohľadávok z VÚB, a.s. na SLEEK INVEST, s. r. o. a následne zo SLEEK INVEST, s. r. o. na žalobkyňu, bola predmetná pohľadávka veriteľa VÚB, a.s. proti žalovanej 1/ jasne identifikovaná. Postupovaná pohľadávka bola vyčíslená finančne, a to výškou istiny nesplateného úveru, úrokov, poplatkov a bolo tiež jasné, na akom skutkovom základe táto pohľadávka proti dlžníkovi vznikla, a to konkrétne na základe Zmluvy o termínovanom úvere č. 706/2012/UZ z 1. augusta 2012, vrátane jej dodatkov. Len skutočnosť, že v zmluvách o postúpení pohľadávok bola predmetná pohľadávka identifikovaná ako pohľadávka zo zmluvy o úvere, neznamená, že ak sa neskôr po postúpení pohľadávky zo zmluvy o úvere preukáže, že táto zmluva je neplatná (ako sa preukázalo aj v predmetnom spore), tak táto pohľadávka sa „stratí“ a dlžník nebude povinný vrátiť veriteľovi peňažné prostriedky, poskytnuté mu na základe neplatnej zmluvy o úvere. Uvedenie právnej kvalifikácie postupovanej pohľadávky nie je povinnosťou postupcu ani postupníka a takúto povinnosť nemá žalobkyňa ani v podanej žalobe. Je povinnosťou súdu, aby žalobou uplatnenú pohľadávkou právne posúdil. Žalobkyňa v žalobe uviedla, že si pohľadávkou uplatňuje titulom vrátenia peňažných prostriedkov od žalovanej 1/, ktorej VÚB, a.s. poskytla úver, pričom žalovaná 1/ ako dlžník tento úver nevrátila. Preto, ak v obidvoch zmluvách o postúpení pohľadávok bola pohľadávka označená ako pohľadávka vyplývajúca zo Zmluvy o termínovanom úvere č. 706/2012-UZ z 1. augusta 2012, znamená to, že táto pohľadávka bola jasným a nezameniteľným spôsobom špecifikovaná, a to označením postupcu, postupníka, dlžníka, výšky pohľadávky a skutkového základu pohľadávky, ktorým bola zmluva o úvere. Odvolací súd preto nepovažoval za dôvodnú odvolaciu námietku žalovanej 1/ a SPF, že žalobkyňa nie je v spore aktívne vecne legitimovaná na vymáhanie predmetnej pohľadávky titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Neplatnosť zmluvy o úvere sa prejaví v tom, že z neplatnej úverovej zmluvy je dlžník povinný vrátiť veriteľovi to, čo z takejto neplatnej zmluvy od veriteľa prijal, teda v danom prípade iba nesplatenú istinu poskytnutého úveru, t. j. poskytnuté peňažné prostriedky uplatnené žalobou v sume 85 181,90 eura bez ďalších zmluvne dohodnutých nárokov veriteľa, a to základného úroku z úveru a poplatkov za vedenie úverového účtu tak, ako správne konštatoval súd prvej inštancie, ktorý zamietol žalobu v časti týkajúcej sa základného úroku z úveru a poplatkov za vedenie úverového účtu.

5. K odvolacej námietke žalovanej 1/, že súd prvej inštancie nesprávne konal so žalovanými 2/ až 62/ a žalovanými 64/ až 227/, ktorí nemajú procesnú spôsobilosť a tiež nesprávne konal so SPF ako ich zákonným zástupcom, odvolací súd uviedol, že túto námietku nepovažuje za právne významnú pri posudzovaní povinnosti žalovanej 1/ ako dlžníka vrátiť žalobkyni peňažné prostriedky z neplatnej úverovej zmluvy, keďže medzi žalovanou 1/ a žalovanými 2/ až 227/ (ktorí sú jej ručiteľmi) nie je nerozlučné procesné spoločenstvo. Uvedené znamená, že žalovaná 1/ nie je v spore oprávnená podať odvolanie v mene ostatných žalovaných a ani hájiť ich práva. Pokiaľ súd prvej inštancie zaviazal na zaplatenie dlžnej sumy ručiteľov hlavného dlžníka, nemá to žiadny negatívny dopad na povinnosť hlavného dlžníka, teda žalovanej 1/ zaplatiť žalobkyni predmetnú peňažnú pohľadávkou.

6. K odvolacej námietke nesprávneho právneho posúdenia premlčania pohľadávky z bezdôvodného obohatenia odvolací súd uviedol, že považuje za správny záver súdu prvej inštancie, že pohľadávka žalobkyne nie je premlčaná. Pokiaľ proti žalovanej 1/ bola podaná žaloba dňa 1. apríla 2016 a VÚB, a.s. poskytla žalovanej 1/ úver v dvoch splátkach, a to dňa 16. augusta 2012 v sume 28 549,79 eura a dňa 24. októbra 2012 v sume 62 831,25 eura, tak 4-ročná premlčacia doba podľa § 394 ods. 2 a § 397 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Obch. zák.“) na vydanie bezdôvodného obohatenia začala plynúť odo dňa plnenia uskutočneného na základe neplatnej úverovej zmluvy a skončila dňa 16. augusta 2014 a dňa 24. októbra 2016. K namietanej dĺžke premlčacej doby 4 roky odvolací súd uviedol, že táto premlčacia doba bola súdom prvej inštancie správne aplikovaná, pretože podľa ustálenej súdnej praxe je premlčanie komplexne upravené v

Obchodnom zákonníku, a preto je potrebné túto právnu úpravu aplikovať aj na bezdôvodné obohatenie, pokiaľ vzniklo zo vzťahov upravených v Obchodnom zákonníku. Je nesporné, že zmluva o úvere je upravená v Obchodnom zákonníku (§ 497 a nasl.) a že predmetnou úverovou zmluvou VÚB, a.s. ako podnikateľský subjekt poskytla žalovanej 1/ (pozemkovému spoločenstvu) úver, pričom úverový vzťah je absolútnym obchodným záväzkovým vzťahom, čo znamená, že aj právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa premlčuje v 4-ročnej premlčacej dobe.

7. Za nedôvodné považoval odvolací súd odvolania žalovanej 1/ a SPF tiež v tej časti, v ktorej namietali, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné a arbitrárne. Odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie sa v odsekoch 101 až 122 odôvodnenia rozhodnutia zaoberal všetkými námietkami žalovanej 1/, pričom podrobne a zrozumiteľne uviedol zistený skutkový stav a tento následne aj správne právne posúdil, keď žalovanú 1/ zaviazal na zaplatenie sumy 85 181,90 eura, a to ako hlavného dlžníka titulom vydania bezdôvodného obohatenia v prospech žalobkyne ako postupníka predmetnej pohľadávky, ktorej základ spočíva v neplatnej zmluve o úvere. Rovnako správne súd prvej inštancie zaviazal žalovanú 1/ aj na zaplatenie zákonného ročného úroku z omeškania z uvedenej sumy od 1. apríla 2017 do zaplatenia, pretože žalovaná 1/ bola v omeškaní s vrátením bezdôvodného obohatenia minimálne od 9. augusta 2016, kedy sa písomne vyjadrila k žalobe. Keďže žalobkyňa si uplatnila úroky z omeškania až od 1. apríla 2017 (neskôr ako jej vznikol nárok), súd prvej inštancie správne priznal žalobkyni tento nárok až od uplatneného dňa. Odvolací súd preto podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. vo vzťahu k žalovanej 1/, ktorá bola zaviazaná zaplatiť žalobkyni sumu 85 181,90 eura spolu s 8 % úrokom z omeškania ročne od 1. apríla 2017 do zaplatenia.

8. Odvolací súd ďalej uviedol, že zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie proti žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 277/ a konanie proti nim zastavil, a to na základe odvolania, ktoré podal SPF proti tej časti rozsudku, ktorou súd prvej inštancie uložil týmto žalovaným ako zákonným ručiteľom (členom pozemkového spoločenstva) povinnosť zaplatiť žalobkyni ňou uplatnenú pohľadávku v rozsahu ich podielov na spoločných lesných pozemkoch spravovaných žalovanou 1/ v pomere k výške bezdôvodného obohatenia žalovanej 1/. Odvolací súd upriamil pozornosť na to, že už v odsekoch 46 až 49 odôvodnenia svojho (skoršieho) zrušujúceho rozhodnutia č. k. 4Cob/38/2020-706 zo 14. júla 2020 uviedol, že nesprávne označenie žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 277/ len menom a priezviskom v záhlaví rozsudku a aj v jeho výroku vedie k tomu, že takéto rozhodnutie je nevykonateľné. Ide však o odstrániteľnú vadu žaloby, preto súd prvej inštancie správne vyzval žalobkyňu na odstránenie tejto vady podľa § 129 CSP, ako mu to uložil odvolací súd v odseku 53 odôvodnenia zrušujúceho rozhodnutia. Súd prvej inštancie vyzval žalobkyňu na odstránenie vady, avšak žalobkyňa opätovne nespĺnila výzvu súdu prvej inštancie a ani pokyn odvolacieho súdu, keď opätovne označila žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 277/ nedostatočne, nie v súlade s § 133 ods. 1 CSP, teda neoznačila ich menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom. Žalobkyňa označila týchto žalovaných iba ako „neznámy vlastník menom R. E., zastúpený Slovenským pozemkovým fondom“ alebo ako „neznámy dedič vlastníka nehnuteľnosti menom X. F., zastúpený Slovenským pozemkovým fondom“ atď. Takto žalobkyňa označila aj ostatných žalovaných, okrem žalovaného 63/ Y. S. (ktorý žije a bol v konaní aj vypočutý), ktorý nepodal proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie a tento je proti nemu právoplatný a vykonateľný. Žalovaný 63/ nie je preto účastníkom odvolacieho konania. Žalobkyňa nesprávne odvodzuje označenie žalovaných z odseku 48 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu č. k. 4Cob/38/2020-706, pretože odvolací súd nedal pokyn súdu prvej inštancie, aby konal s neúplne označenými žalovanými. Odvolací súd poukázal na to, že nežijúce fyzické osoby nemôže zastupovať Slovenský pozemkový fond, ako to vyplýva z odseku 48 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu č. k. 4Cob/38/2020-706. Žalobkyňou označených žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 277/ môže v súdnych konaniach zastupovať Slovenský pozemkový fond iba vtedy, ak je daná jeho právomoc, pričom táto otázka nebola súdom prvej inštancie riešená. Odvolací súd zdôraznil, že tak, ako uviedla žalovaná 1/ a aj SPF v odvolaní, môže Slovenský pozemkový fond v súdnom konaní zastupovať iba nezistených a neznámych vlastníkov alebo nezistených, neznámych právnych nástupcov ostatného známeho pozemnoknižného vlastníka, nie však

v každom súdnom konaní, ale len v určitých súdnych konaniach, kde to SPF umožňuje zákon (§ 34 ods. 3 a 4 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách a § 16 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom). SPF však nemôže zastupovať neznámych vlastníkov, ak ide o majetkové spory, ako je to aj v prejednávanej veci. SPF bol preto v tomto konaní žalobkyňou nesprávne označený ako zákonný zástupca žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/. S poukazom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vo vzťahu k neúplne označeným žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/ nesprávny a nevykonateľný. Na konanie s označenými žalovanými 2/ až 62/ a žalovanými 64/ až 227/ a ani na ich zastupovanie Slovenským pozemkovým fondom ako zákonným zástupcom neboli podľa názoru odvolacieho súdu splnené procesné podmienky. Títo neznámi vlastníci alebo neznámi dedičia vlastníkov nemohli byť súdom prvej inštancie zaviazaní zaplatiť žalobkyni ňou uplatnenú pohľadávku. Odvolací súd preto zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. proti žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/ a konanie proti nim zastavil, keďže títo označení žalovaní nemajú procesnú subjektivitu, teda spôsobilosť samostatne konať pred súdom. Žalobkyňa nepreukázala, že títo označení žalovaní sú žijúcimi fyzickými osobami.

9. Odvolací súd podľa § 386 písm. b) CSP odmietol odvolanie žalovanej 1/ proti výroku III. rozsudku súdu prvej inštancie o zastavení konania v časti o zaplatenie úroku z omeškania proti žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/, pretože žalovaná 1/ nie je oprávnenou osobou na podanie odvolania proti tomuto výroku, ktorý sa vzťahuje len na žalobkyňu a žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/, a nevzťahuje sa na žalovanú 1/.

10. Odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov konania tak, že na náhradu trov konania v prospech žalobkyne zaviazal v rozsahu 96 % iba žalovanú 1/, ktorá bola v konaní úspešná iba v rozsahu 2 % a neúspešná v rozsahu 98 %. Keďže odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/ a konanie proti nim zastavil, nemohol týchto žalovaných zaviazat' na náhradu trov konania v prospech žalobkyne. Ďalej odvolací súd priznal Slovenskému pozemkovému fondu proti žalobkyni náhradu trov konania na súde prvej inštancie, pretože SPF bol v spore aktívny a vznikli mu trovy konania, ktoré zavinila žalobkyňa, ktorá ho nedôvodne označila ako zákonného zástupcu žalovaných.

11. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni, ktorá bola v odvolacom konaní úspešná vo vzťahu k žalovanej 1/, priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Slovenskému pozemkovému fondu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, pretože mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

12. Proti výroku II. rozhodnutia odvolacieho súdu o zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a zastavení konania proti žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/ a proti závislým výrokom IV. a V. o nároku na náhradu trov konania podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka 1“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP s návrhom, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo aby ho zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a dovolateľke 1 prizná náhradu trov konania.

13. V úvodnej časti dovolania dovolateľka 1 zhrnula skutkový a právny stav vyplývajúci zo žaloby v znení jej zmeny a rozhodnutí súdov prvej a druhej inštancie.

14. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka 1 odôvodnila nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu, výsledkom ktorého bolo zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie a zastavenie konania proti žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/, keď odvolací súd dospel k nesprávnemu záveru o nesplnení procesných podmienok konania vo vzťahu k žalobkyňou označeným žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/. Odvolací súd procesne pochybil aj tým, že dospel k nesprávnemu záveru, že Slovenský pozemkový fond nemožno považovať za zákonného zástupcu žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/, keďže na takéto zastupovanie v predmetnom spore nie je

daná jeho právomoc. Podľa názoru dovolateľky 1 zo žiadneho ustanovenia príslušných právnych predpisov nevyplýva, že oprávnenie SPF na zastupovanie nezistených vlastníkov pozemkov sa viaže len na určitý druh súdneho konania, ako to uviedol odvolací súd v odseku 66 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Zákonodarcom používaný pojem „nakladanie s podielmi spoločnej nehnuteľnosti“ nie je v príslušných právnych predpisoch nijako bližšie špecifikovaný, preto pod týmto pojmom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť účasť SPF (za nezisteného vlastníka podielu na spoločnej nehnuteľnosti) pri akomkoľvek právnom vzťahu, ktorý súvisí s vlastníctvom podielu na spoločnej nehnuteľnosti, teda aj účasť člena spoločenstva ako zákonného ručiteľa na zodpovednosti pozemkového spoločenstva za jeho záväzky. Nepriznať oprávnenie SPF nakladať s pozemkami nezistených vlastníkov a zastupovať takýchto vlastníkov v konaní pred súdom alebo orgánmi verejnej správy aj v majetkových sporoch a nielen „vo veciach nehnuteľností“, by znamenalo postupovať v rozpore s obsahom a zmyslom príslušných právnych noriem.

15. Podľa názoru dovolateľky 1 je záver odvolacieho súdu o nesplnení procesných podmienok na konanie s označenými žalovanými 2/ až 62 a žalovanými 64/ až 227/ a záver, že SPF nemožno považovať za zákonného zástupcu týchto žalovaných aj v rozpore s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, vyplývajúcou z jeho rozhodnutia sp. zn. 6Cdo/11/2016 z 24. februára 2016, na ktorého odôvodnenie poukázal aj odvolací súd v odseku 48 odôvodnenia predchádzajúceho zrušovacieho rozhodnutia č. k. 4Cob/38/2020-706. Má za to, že pri označení žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/ postupovala v zmysle tohto kasačného rozhodnutia odvolacieho súdu. S poukazom na uvedené je rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti prekvapivé, keďže je v rozpore s jeho predtým vysloveným právnym názorom vo vzťahu k spôsobu označenia žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/, ktorým názorom sa riadili tak dovolateľka 1/, ako aj súd prvej inštancie pri rozhodovaní. Zastavením konania proti týmto žalovaným až v odvolacom konaní jej bola odňatá možnosť brániť sa proti takémuto rozhodnutiu. Pri postupe podľa § 391 ods. 1 CSP (zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie - poznámka dovolacieho súdu) má odvolací súd možnosť zastaviť konanie, avšak tento postup odvolacieho súdu by mal závisieť od toho, či napadnuté rozhodnutie bolo zrušené v dôsledku odstrániteľného alebo neodstrániteľného nedostatku vo vzťahu k splneniu procesných podmienok.

16. Dovolaťka 1 napadla dovolaním aj závislé výroky IV. a V. o náhrade trov konania. Vo vzťahu k výroku IV. (ktorým odvolací súd priznal SPF v celom rozsahu nárok na náhradu trov prvoinštančného konania proti žalobkyni) uviedla, že dovolanie podáva z dôvodu „absolútnej zmätočnosti tohto výroku“, keďže z ustanovení § 255 až § 261 CSP jednoznačne vyplýva, že náhradu trov konania môže súd priznať výlučne strane sporu, ktorou však v danom prípade Slovenský pozemkový fond nie je.

17. K dovolaniu dovolateľky 1/ podala žalovaná 1/ písomné vyjadrenie, na ktoré však Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“) v zmysle § 436 ods. 3 veta druhá CSP neprihliadal, pretože bolo podané po uplynutí súdom prvej inštancie určenej lehoty. Zo spisu vyplýva, že výzva súdu prvej inštancie na podanie vyjadrenia k dovolaniu žalobkyne bola žalovanej 1/ doručená prostredníctvom jej právnej zástupkyne dňa 21. decembra 2022, preto koniec súdom určenej 10-dňovej lehoty na podanie vyjadrenia pripadol na sobotu 31. decembra 2022, v dôsledku čoho došlo k predĺženiu lehoty (§ 121 ods. 4 CSP) na utorok 2. januára 2023. Žalovaná 1/ však svoje vyjadrenie k dovolaniu žalobkyne (dovolaťky 1/) odoslala do elektronickej schránky dovolacieho súdu až dňa 31. júla 2023, t. j. oneskorene.

18. Proti výroku I. rozhodnutia, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie o uložení povinnosti žalovanej 1/ zaplatiť žalobkyni sumu 85 181,90 eura s príslušenstvom a proti závislým výrokom IV. a V. o náhrade trov konania, podala žalovaná 1/ (ďalej aj „dovolaťka 2“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP s návrhom, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom výroku I. zmenil tak, že žalobu proti žalovanej 1/ zamietne a zároveň zmenil rozhodnutie vo výroku IV. tak, že žalovanej 1/ a SPF priznáva proti žalobkyni náhradu trov konania v celom rozsahu a zmenil rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku V. tak, že žalovanej 1/ priznáva proti žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu a SPF nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania. Vo vzťahu k trovám dovolacieho konania dovolateľka 2 navrhla, aby jej dovolací

súd priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Ak dovolací súd dospeje k záveru, že nemôže vo veci sám rozhodnúť, dovolateľka 2 navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a priznal jej proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Zároveň dovolateľka 2 podala aj návrh na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 1 CSP, pričom za dôvody hodné osobitného zreteľa označila svoje „tiesnivé majetkové pomery“, t. j. skutočnosť, že v súčasnosti nedisponuje žiadnym majetkom (okrem pohľadávky proti Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky, ohľadom ktorej sa však vedie súdne konanie, ktoré ku dňu podania dovolania nebolo právoplatne skončené), ktorý by jej umožňoval čo i len čiastočné uspokojenie pohľadávky žalobkyne.

19. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka 2 namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje žiadne odôvodnenie, na základe ktorého by bolo zrejmé, prečo odvolací súd nevyhovel jej námietkam vo vzťahu k premlčaniu práva na vydanie bezdôvodného obohatenia a neexistencii pohľadávky v čase jej postúpenia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je tak absolútne nedostatočné, arbitrárne a nepreskúmateľné, čo treba považovať za porušenie práva strany sporu na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP. Podľa názoru dovolateľky 2 odvolací súd nesprávne právne posúdil ňou uplatnenú námietku premlčania, čo vyplýva zo skutočnosti, že odvolací súd nevenoval pozornosť tomu, že postúpenie neexistujúcej pohľadávky nebolo žalovanej 1/ riadne oznámené. Z odseku 19 rozsudku súdu prvej inštancie zo 17. mája 2021 vyplýva nespochybniteľný záver, že postúpenie pohľadávky na žalobkyňu bolo žalovanej 1/ preukázané až po viac ako pätnástich mesiacoch od podania žaloby, t. j. až podaním žalobkyne z 9. augusta 2017. Nie je rozhodujúci čas, kedy si žalobkyňa podanou žalobou uplatnila nárok na súde, pretože v tom čase nedisponovala aktívnou vecnou legitímáciou. Aktívnu vecnú legitímáciu v spore by žalobkyňa nadobudla až preukázaním postúpenia žalovanej 1/ predložením zmluvy o postúpení pohľadávky v prípade, ak by bola pohľadávka riadne postúpená zo spoločnosti SLEEK INVEST, s. r. o. na žalobkyňu. Aktívnu vecnú legitímáciu v spore spojenú s právom na vymáhanie postúpenej pohľadávky proti žalovanej 1/ by tak žalobkyňa nadobudla dňa 9. augusta 2017, t. j. v čase, kedy už bola pohľadávka proti žalovanej 1/ premlčaná. Odvolací súd sa nevysporiadal s námietkami žalovanej 1/ v odvolaní, že žalovaná 1/ v čase podania žaloby neexistovala ako subjekt práva, pretože v čase od 1. augusta 2015 do 19. decembra 2016 bola vymazaná z registra pozemkových spoločenstiev, v dôsledku čoho zanikla a táto skutočnosť mala vplyv na neexistenciu postupovanej pohľadávky, keďže spolu so zánikom žalovanej 1/ zanikli aj všetky jej záväzky, ktoré neboli v likvidácii uspokojené. Žalobkyňa tak na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky z 30. septembra 2015 nemohla nadobudnúť neexistujúcu pohľadávku od postupcu SLEEK INVEST, s. r. o.

20. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka 2 uviedla, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne na vymáhanie pohľadávky z bezdôvodného obohatenia proti žalovanej 1/ namiesto veriteľa ako osoby, na úkor ktorej sa mala žalovaná 1/ obohatiť. Vyjadrila nesúhlas so závermi odvolacieho súdu, ktoré vyplývajú z odsekov 54 až 56 odôvodnenia jeho rozhodnutia o totožnosti postupovanej pohľadávky z úverovej zmluvy s pohľadávkou na vydanie bezdôvodného obohatenia. Podľa jej názoru z oboch zmlúv o postúpení pohľadávok z 20. februára 2015 a z 30. septembra 2015 jednoznačne vyplýva, že postupca postúpil na postupníka pohľadávku zo Zmluvy o termínovanom úvere č. 706/2012/UZ z 1. augusta 2012, a nie pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Poukázala na rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 3Obdo/7/2009 zo 14. októbra 2010, z ktorého vyplýva, že predmetom postúpenia môže byť len určitá pohľadávka, t. j. právo na plnenie od dlžníka, nie však celý záväzkový vzťah, z ktorého pohľadávka vznikla, kedy ide už o zmenu zmluvy, a teda o zmenu vzájomných práv a povinností tvoriacich obsah záväzku, ktorá zmena v zmysle § 493 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) predpokladá dohodu strán. Žalobkyňa by sa mohla podľa § 527 ods. 1 písm. a) OZ dovolávať iba zodpovednosti postupcu za to, že sa namiesto neho nestala veriteľom pohľadávky s dohodnutým obsahom. Jedinou osobou oprávnenou domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia od žalovanej 1/ je výlučne veriteľ z úverovej zmluvy, t. j. VÚB a.s., ktorá žalovanej 1/ poskytla plnenie bez právneho dôvodu. Odvolací súd dospel k nesprávnemu právnomu záveru, že nadobudnutím pohľadávky

z úverovej zmluvy na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky z 30. septembra 2015 (uzavretej medzi žalobkyňou a postupcom SLEEK INVEST, s. r. o.) získala žalobkyňa aktívnu vecnú legitimáciu aj na vymáhanie bezdôvodného obohatenia, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku absolútnej neplatnosti úverovej zmluvy.

21. Dovolateľka 2 poukázala na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na riešení právnej otázky zásadného významu, doposiaľ neriešenej v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, a to otázky postúpenia práva na vydanie bezdôvodného obohatenia spolu s postupovanou pohľadávkou zo zmluvy o úvere a s tým súvisiacou aktívnou vecnou legitimáciou žalobkyne v spore. Keďže žalobkyňa nie je a nebola účastníkom zmluvy o úvere, v dôsledku absolútnej neplatnosti ktorej vzniklo veriteľovi právo na vrátenie plnenia poskytnutého bez právneho dôvodu, a táto pohľadávka (bezdôvodné obohatenie) nebola postúpená zmluvou o postúpení pohľadávky na žalobkyňu, tak žalobkyňa nie je v predmetnom spore aktívne vecne legitimovaná. Pohľadávkou z úverovej zmluvy nemožno stotožňovať s pohľadávkou na vydanie bezdôvodného obohatenia, pretože sú to pohľadávky vznikajúce medzi rozdielnymi subjektami z rozdielných právnych skutočností.

22. Odhliadnuc od vyššie uvedeného je (podľa názoru dovolateľky 2) nevyhnutné v prvom rade vysporiadať sa s námietkou, že v čase od 1. augusta 2015 do 19. decembra 2016 žalovaná 1 ako subjekt práva neexistovala, keďže s účinnosťou k 1. augustu 2015 došlo k jej výmazu z registra pozemkových spoločností. V dôsledku zániku žalovanej 1/ ku dňu 1. augusta 2015 bez právneho nástupcu zanikli k tomuto dňu aj všetky pohľadávky proti žalovanej 1/. Počas doby, kedy bola žalovaná 1/ z príslušného registra vymazaná, neexistovala ani pohľadávka voči neexistujúcemu spoločenskému a neexistujúcu pohľadávkou nebolo možné ani platne postúpiť.

23. K dovolaniu dovolateľky 2 zaslala dovolateľka 1 (žalobkyňa) písomné vyjadrenie, v ktorom navrhla dovolanie odmietnuť, prípadne ho zamietnuť, keďže dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, resp. v ňom uvedené dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

24. Dovolateľka 1 uviedla, že dovolateľka 2 odôvodnila dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje odôvodnenie vo vzťahu k ňou namietanému „premlčaniu práva na vydanie bezdôvodného obohatenia“ a „neexistencii pohľadávky v čase jej postúpenia“. Paradoxne však na stranách 12 a 13 dovolania cituje z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k posúdeniu námietky premlčania a na stranách 4 a 7 dovolania zase cituje z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k namietanému posúdeniu tzv. neexistencie pohľadávky v čase jej postúpenia. S poukazom na uvedené nemožno „hovoriť“, že rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje odôvodnenie týkajúce sa vyššie uvedených námietok. Tak z rozhodnutia odvolacieho súdu (odseky 54, 55, 58 a 59 odôvodnenia), ako aj z rozsudku súdu prvej inštancie (odseky 112 až 122 a odsek 136 odôvodnenia) je zrejmé, že súdy oboch inštancií sa s vyššie uvedenými námietkami vysporiadali.

25. Nepřípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je podľa názoru dovolateľky 1/ daná už len tým, že dovolateľka 2 pri podaní svojho dovolania postupovala v rozpore s § 432 ods. 2 CSP, keďže dovolanie neobsahuje jasne sformulovanú právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená. Dovolateľka 2 ani presne neuviedla právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne a zároveň neuviedla, v čom presne spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

26. Podľa názoru dovolateľky 1 sa odvolací súd náležitým spôsobom vysporiadal s otázkou aktívnej vecnej legitimácie žalobkyne v spore (najmä odsek 55 odôvodnenia jeho rozhodnutia), pričom touto otázkou sa náležitým spôsobom vysporiadal už súd prvej inštancie, a to v odsekoch 112 až 122 odôvodnenia jeho rozsudku. Zároveň zdôraznila, že dovolateľkou 2 naznačovaná otázka zásadného právneho významu už bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená napríklad v jeho rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/73/2000 z 24. apríla 2001, čo vyplýva aj z odseku 121 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie.

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolania podali včas strany sporu, v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpené v dovolacom konaní v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP časť vety pred bodkočiarkou) najskôr zisťoval, či dovolania dovolateľiek 1 a 2 sú prípustné a v kladnom prípade aj dôvodné.

Odôvodnenie rozhodnutia vo vzťahu k dovolaniu dovolateľky 1

Uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP

28. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

29. Dovolaiteľka 1 podala dovolanie proti výroku II. rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku I., ktorým bola uložená povinnosť plniť žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/, pričom zároveň odvolací súd konanie proti týmto žalovaným zastavil. Dovolaiteľka 1 odvolaciemu súdu vytýkala nesprávny procesný postup, v rámci ktorého odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a zároveň zastavil konanie proti žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/, keď dospel k nesprávnemu záveru o nesplnení procesných podmienok konania vo vzťahu k žalobkyňou označeným žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/, čím žalobkyňu znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Odvolaciemu súdu tiež vytýkala prekvapivosť jeho rozhodnutia, ktoré považovala za rozporné s predtým vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu v odseku 48 jeho predchádzajúceho kasačného rozhodnutia zo 14. júla 2020. Uviedla, že zastavením konania len proti niektorým žalovaným až v odvolacom konaní jej bola odňatá možnosť brániť sa proti takémuto rozhodnutiu, hoci sa jednalo o odstrániteľný nedostatok procesných podmienok. Zároveň namietala procesné pochybenie odvolacieho súdu, ktorý konštatoval, že SPF nemožno považovať za zákonného zástupcu žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/ s poukazom na to, že na takéto zastupovanie v predmetnom majetkovom spore o splnenie povinnosti nie je daná jeho právomoc. Podľa jej názoru zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že oprávnenie SPF na zastupovanie neznámych vlastníkov sa viaže len na určitý druh súdneho konania, ako to uviedol odvolací súd v odseku 66 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Dovolanie podala aj proti závislým výrokom o náhrade trov konania IV. a V. Namietala, že odvolací súd priznal SPF v celom rozsahu nárok na náhradu trov prvoinštančného konania proti žalobkyňu, hoci náhradu trov konania môže súd priznať výlučne strane sporu, ktorou SPF nie je.

30. Relevantnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle vyššie citovaného ustanovenia sa rozumie nesprávny (zmätočný, vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká zo zákonného, ale aj z ústavno-právneho rámca, a ktorý tak zároveň znamená porušenie Ústavou Slovenskej republiky zaručených procesných práv, spojených so súdnou ochranou práva. Vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP je daná vtedy, ak sa vyznačuje takou intenzitou, resp. mierou závažnosti, ktorá zakladá porušenie práva strany sporu na spravodlivý proces.

31. Nosné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k výroku II. je obsiahnuté v odsekoch 64 až 70 odôvodnenia. Dovolací súd ho nebude znovu celé opakovať, iba poukáže na tie časti odôvodnenia, z ktorých vyplývajú závery odvolacieho súdu, s ktorými dovolací súd nesúhlasí, resp. ktoré považuje aj za prekvapivé.

32. Dovolací súd nesúhlasí s konštatovaním odvolacieho súdu v odseku 64 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, že súd prvej inštancie správne vyzval žalobkyňu na odstránenie vady podľa § 129 CSP, ako mu to uložil odvolací súd v odseku 53 odôvodnenia jeho kasačného rozhodnutia č. k. 4Cob/38/2020-706 zo 14. júla 2020. Odvolací súd konštatoval, že v odsekoch 46 až 49 odôvodnenia rozhodnutia zo 14. júla 2020 poukázal na to, že nesprávne označenie žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/ len menom a priezviskom v záhlaví a výroku rozhodnutia vedie k tomu, že takéto rozhodnutie je nevykonateľné. Keďže však ide o odstrániteľnú vadu žaloby, súd prvej inštancie správne vyzval žalobkyňu na odstránenie tejto vady podľa § 129 CSP. Za nesprávny považuje dovolací súd aj samotný výrok II. rozhodnutia odvolacieho súdu, výsledkom ktorého je zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie proti žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/ s poukazom na to, že neboli splnené procesné podmienky na konanie s označenými žalovanými a ani na ich zastupovanie Slovenským pozemkovým fondom ako zákonným zástupcom (čo odvolací súd uviedol v odseku 68 odôvodnenia rozhodnutia). Dovolací súd nesúhlasí ani so záverom odvolacieho súdu vysloveným v odseku 69 odôvodnenia rozhodnutia, kde odvolací súd uviedol, že zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho výroku I. proti žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/, pretože títo označení žalovaní nemajú procesnú subjektivitu, teda spôsobilosť samostatne konať pred súdom. Za dôvodnú považuje dovolací súd aj námietku dovolateľky 1 o prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu s poukazom na závery vyplývajúce z predchádzajúceho kasačného rozhodnutia tohto súdu zo 14. júla 2020, ktoré boli pre súd prvej inštancie v ďalšom konaní záväzné. Je pravdou, že v tomto kasačnom rozhodnutí sa nikde neuvádza, že súd prvej inštancie mal v predmetnom spore skúmať právomoc SPF na zastupovanie žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/.

33. Dovolací súd poukazuje na to, že procesné podmienky predstavujú základné procesné predpoklady pre to, aby súd mohol vo veci meritórne rozhodnúť. Z ustanovenia § 61 CSP vyplýva, že procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Teda, procesnú subjektivitu má ten subjekt práva, ktorý vo sfére práva hmotného disponuje spôsobilosťou na práva a povinnosti. Fyzická osoba nadobúda spôsobilosť na práva a povinnosti svojím narodením a stráca ju smrťou, resp. vyhlásením za mŕtveho, a právnická osoba nadobúda spôsobilosť na práva a povinnosti svojím vznikom (najčastejšie zápisom do príslušného registra, ktorý má konštitutívny účinok, napr. registra pozemkových spoločenstiev, obchodného registra a pod.) a túto spôsobilosť stráca svojím zánikom (najčastejšie výmazom z registra, v ktorom bola zapísaná). Procesná subjektivita predstavuje jednu z procesných podmienok na strane sporovej strany, pričom súd je obligatórne povinný skúmať splnenie procesných podmienok v ktoromkoľvek štádiu konania (§ 161 ods. 1 CSP). Pokiaľ súd zistí nedostatok niektorej procesnej podmienky, postupuje v spore v závislosti od toho, či ide o odstrániteľný alebo neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Ak strana sporu nemá procesnú subjektivitu v čase začatia konania, ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ktorý vedie k zastaveniu konania, pretože tento nedostatok nemožno odstrániť postupom podľa § 129 ods. 1 a 2 CSP, keďže sa nejedná o vadu žaloby, spočívajúcu v neurčitosti, nezrozumiteľnosti alebo neúplnosti podania. Na rozdiel od procesnej subjektivity, CSP upravuje v § 67 procesnú spôsobilosť, ktorá znamená oprávnenie konať samostatne pred súdom, t. j. realizovať jednotlivé procesné úkony v konaní. Aj procesná spôsobilosť patrí medzi procesné podmienky na strane strany sporu, avšak nedostatok procesnej spôsobilosti je odstrániteľným nedostatkom podmienky konania, pretože v rozsahu, v akom strana sporu nemá procesnú spôsobilosť, koná za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník ustanovený uznesením súdu (v prípade, ak strana nemá zákonného zástupcu alebo ak tento nemôže za ňu konať alebo je nečinný a podobne).

34. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že žalobkyňa sa žalobou z 1. apríla 2016 (podanou za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku - ďalej aj „OSP“) domáhala zaplatenia žalovanej sumy 85 181,90 eura s príslušenstvom (pôvodne) len proti žalovanej 1/. Podaním z 9. augusta 2016 (za účinnosti CSP) žalobkyňa navrhla, aby do konania na strane žalovanej pristúpilo ďalších 226 subjektov (podanie je založené v spise na č. l. 17 - 24) s tým, že sa jedná o členov (podielnikov) žalovanej 1/ a pasívna vecná legitímácia v spore je u týchto subjektov založená z titulu ich zákonného ručenia za záväzok žalovanej 1/, a to podľa veľkosti ich podielov na spoločnej nehnuteľnosti v zmysle § 11 ods. 4 zákona č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách (ako právnej úpravy platnej a účinnej v čase

vzniku tohto záväzku). Žalobkyňa uviedla, že ide o vlastníkov pozemkov, ktorých miesto trvalého pobytu nie je známe a ktorých zo zákona zastupuje Slovenský pozemkový fond a v tejto súvislosti poukázala na § 10 ods. 5 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách (účinný od 1. mája 2013), podľa ktorého SPF v konaní pred súdom alebo pred orgánom verejnej správy koná v mene vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti podľa odsekov 1 a 2 vo veciach podielov spoločnej nehnuteľnosti, a to aj vtedy, ak vlastnícke právo týchto vlastníkov je sporné. Väčšina z týchto 226 subjektov, ktoré mali v zmysle návrhu žalobkyne pristúpiť do konania, bola identifikovaná výlučne menom a priezviskom, len žalovaná 196/ bola označená ako „Vzájomná roľnícka“ a ako žalovaná 204/ bola označená Slovenská republika. Súd prvej inštancie žalobkyňu nevyzýval na doplnenie označenia žalovaných 2/ až 227/ a uznesením z 2. marca 2017 (založené je v spise na č. l. 31) pripustil, aby tieto „subjekty“ pristúpili do konania na strane žalovanej. Uznesením z 21. decembra 2017 (založené je v spise na č. l. 451) súd prvej inštancie zastavil konanie proti niektorým žalovaným, čo odôvodnil zistením, že títo žalovaní zomreli ešte pred podaním žaloby, a teda nemajú procesnú subjektivitu (§ 61 CSP). Táto skutočnosť mala vyplývať z predložených LV č. XXX, XXX, XXX, XXX, XXX, XXX, XXX a XXX k. ú. Z. Vo vzťahu k žalovanej 196/ súd prvej inštancie uviedol, že na LV je subjekt označený ako Roľnícka vzájomná pokladnica Sobrance a keďže z verejne dostupných registrov a zoznamov sa súdu nepodarilo zistiť, že takýto subjekt bol v niektorom z nich zapísaný, dospel k záveru, že ide o neexistujúci subjekt. O odvolaní žalobkyne proti uzneseniu z 21. decembra 2017 rozhodol odvolací súd uznesením č. k. 4Cob/33/2018-475 z 29. júna 2018, ktorým uznesenie súdu prvej inštancie z 21. decembra 2017 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na príslušné ustanovenia zákona č. 154/1994 Z. z. o matrikách, z ktorých vyplýva, že verejnou listinou je úmrtný list vydaný matrikou ako štátnou evidenciou o úmrtiach fyzických osôb. V konaní však nebolo takouto verejnou listinou preukázané, že konkrétni žalovaní, proti ktorým súd prvej inštancie konanie zastavil, zomreli a nebolo preukázané ani to, že by boli súdom vyhlásení za mŕtvych podľa § 228 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku. Uviedol tiež, že smrť fyzickej osoby nie je možné vyvodzovať z rozhodnutia o schválení ROEP, ale iba z úmrtného listu alebo z rozhodnutia súdu vydaného v konaní o vyhlásení fyzickej osoby za mŕtvu. Následne podaním z 23. apríla 2019 (založené je v spise na č. l. 504 - 515) žalobkyňa uviedla, že svoj predchádzajúci procesný návrh, ktorým navrhla zmenu petitu žaloby (o ktorej sa nerozhodlo) berie späť a navrhuje novú zmenu petitu žaloby, ktorú súd prvej inštancie pripustil uznesením z 28. mája 2019 (v spise je založené na č. l. 519), čo odôvodnil tým, že nezistil skutočnosti, ktoré by tomu bránili. Na pojednávaní dňa 30. septembra 2019 súd prvej inštancie vyhlásil rozsudok (v spise založený na č. l. 585), proti ktorému podali odvolanie žalovaná 1/ a Slovenský pozemkový fond v mene žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/. O týchto odvolaniach rozhodol odvolací súd uznesením zo 14. júla 2020 (č. l. 705) tak, že napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, čo odôvodnil tým, že neboli splnené procesné podmienky na konanie so žalovanými 2/ až 62/ a žalovanými 64/ až 227/ a pre tento nedostatok žaloby nemohol súd prvej inštancie vydať napadnutý rozsudok. V odseku 48 odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/11/2016 z 24. februára 2016, z ktorého o. i. vyplýva, že SPF môže v súdnom konaní zastupovať iba nezistených a neznámych vlastníkov pôdy s právnou subjektivitou, teda žijúce fyzické osoby a existujúce právnické osoby. Nemôže zastupovať už nežijúcich vlastníkov nehnuteľností. Za nežijúce fyzické osoby nemožno považovať ani tých vlastníkov, ktorí nie sú známi vôbec a nie je známe, kto sú jeho právni nástupcovia. Aby bolo možné tento problém s označením žalovaných v súdnych konaniach týkajúcich sa spoločných nehnuteľností, teda lesných pozemkových spoločenstiev alebo urbárskych spoločenstiev pokračovať (správne malo byť zrejme uvedené preklenúť - poznámka dovolacieho súdu), je možné pomenovať žalovaných, ktorí môžu byť zastúpení Slovenským pozemkovým fondom ako „neznámy, nezistený vlastník nehnuteľností“ zastúpený Slovenským pozemkovým fondom, alebo môžu byť označení ako „neznámy, nezistený právny nástupca ostatného pozemnoknižného vlastníka XY“ zastúpený Slovenským pozemkovým fondom. V odseku 49 odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že v prejednávanej veci si súd prvej inštancie neujasnil procesné podmienky konania, a to spôsobilosť označených žalovaných byť účastníkmi tohto súdneho konania, teda či ide o žijúce alebo nežijúce osoby, ktoré by nemohli byť účastníkom tohto súdneho konania a ako mŕtvi nemôžu byť zastúpení ani SPF. Nevyjasnenie spôsobilosti žalovaných byť účastníkom tohto konania a ich nesprávne označenie len menom a priezviskom v žalobe, ako aj v záhlaví a výroku rozsudku viedli k tomu, že rozsudok je

nevykonateľný, pretože na jeho základe by nebolo možné uskutočniť exekúciu na vymoženie predmetnej pohľadávky žalobkyne od jednotlivých žalovaných, neoznačených v súlade s § 133 ods. 1 CSP. V odseku 53 odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd inštruoval súd prvej inštancie, aby postupom podľa § 129 CSP vyzval žalobkyňu na odstránenie väd žaloby v označení žalovaných a vyzval ju na vyčíslenie nároku proti žalovanej 1/ titulom vydania bezdôvodného obohatenia a po takto doplnenej žalobe pokračoval v konaní s tými žalovanými, ktorí majú spôsobilosť byť účastníkmi tohto súdneho konania.

35. Po vrátení veci na ďalšie konanie súd prvej inštancie výzvou zo 17. septembra 2020 (založená je v spise na č. l. 723) vyzval žalobkyňu, aby vzhľadom na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu oznámila, či trvá na podanej žalobe, prípadne aby navrhla ďalší postup v konaní. Žalobkyňa na túto výzvu odpovedala podaním zo dňa 14. októbra 2020 (založené je v spise na č. l. 732 - 754), v ktorom uviedla, že na podanej žalobe trvá, pretože žalovaný nárok považuje za opodstatnený, aj s poukazom na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu zo 14. júla 2020. Zároveň upresnila označenie žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/ (ktoré odvolací súd považoval za vadu žaloby - poznámka dovolacieho súdu), a to (podľa názoru žalobkyne) v súlade s takým označením nezistených a neznámych vlastníkov nehnuteľností, ktoré vyplýva z rozhodovacej praxe súdov, najmä z uznesenia NS SR sp. zn. 6Cdo/11/2016 z 24. februára 2016.

36. Po preskúmaní veci dovolací súd uvádza, že nesúhlasí s tvrdením odvolacieho súdu v odseku 64 odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, že súd prvej inštancie správne vyzval žalobkyňu na odstránenie vady podania postupom podľa § 129 CSP. Tak, ako už vyššie uviedol dovolací súd (odsek 34 odôvodnenia), žalobkyňa v skutočnosti nebola vyzvaná na doplnenie žaloby v časti týkajúcej sa označenia žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/ uznesením vydaným v zmysle § 129 ods. 1, 2 CSP (keďže išlo o neurčité, neúplné, resp. aj nezrozumiteľné označenie žalovaných, ktoré neumožňovalo ich presnú identifikáciu), ale bola vyzvaná na vyjadrenie, či na podanej žalobe trvá, resp. aby navrhla ďalší postup v konaní, čo rozhodne nemožno považovať za uznesenie súdu v zmysle § 129 ods. 1, 2 CSP (ktoré musí obsahovať údaje o tom, v čom spočíva neurčitosť, neúplnosť alebo nezrozumiteľnosť podania, ako je potrebné opraviť, v akej lehote, ako aj poučenie o tom, že podanie bude odmietnuté, pokiaľ nebude včas opravené, resp. doplnené). Pokiaľ totiž súd nevie, kto je stranou sporu na strane žalovanej (o koho sa jedná a či ide o fyzickú alebo právnickú osobu), nevie posúdiť ani to, či takíto žalovaní majú alebo nemajú procesnú subjektivitu (§ 61 CSP). Odvolací súd preto v odseku 64 odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia nesprávne uviedol, že súd prvej inštancie správne vyzval žalobkyňu na odstránenie vady podľa § 129 CSP a žalobkyňa opätovne nesplnila výzvu súdu prvej inštancie, ani pokyn odvolacieho súdu, keď opätovne označila žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/ nedostatočne, nie v súlade s ustanovením § 133 ods. 1 CSP. Následne dospel aj k predčasnému záveru uvedenému v odsekoch 68 a 69 odôvodnenia o nesplnení procesných podmienok na konanie s označenými žalovanými 2/ až 62/ a žalovanými 64/ až 227/. V odseku 69 odôvodnenia odvolací súd dospel k záveru o nutnosti zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie v jeho výroku I. proti žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/, pretože „títo označení žalovaní nemajú procesnú subjektivitu, teda spôsobilosť samostatne konať pred súdom“, čo je zmätočný záver, keďže procesná subjektivita v zmysle § 61 CSP nie je totožná s procesnou spôsobilosťou samostatne konať pred súdom v zmysle § 67 CSP (viď. bližšie odsek 33 odôvodnenia tohto rozhodnutia).

37. Zatiaľ za predčasný a nepreskúmateľný považuje dovolací súd aj záver odvolacieho súdu o nedostatku právomoci SPF ako zákonného zástupcu zastupovať v predmetnom spore žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/, pretože v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu absentuje relevantná právna argumentácia, ktorej správnosť alebo nesprávnosť by mohla byť podrobená prieskumu zo strany dovolacieho súdu. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na to, že ani súd prvej inštancie sa touto otázkou doteraz vôbec nezaoberal, keďže odvolací súd v kasačnom rozhodnutí zo 14. júla 2020 neuložil súdu prvej inštancie, aby v ďalšom konaní skúmal právomoc SPF na zastupovanie žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/ v predmetnom (majetkovom) spore o splnenie povinnosti.

38. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd uzaviera, že nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý vyústil do zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výroku I. proti žalovaným 2/ až 62/

a žalovaným 64/ až 227/ a zastavenia konania proti nim, zakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, pretože na takýto postup a rozhodnutie neboli v čase rozhodovania odvolacieho súdu splnené zákonné podmienky. Keďže v posudzovanom prípade je daná prípustnosť a zároveň aj dôvodnosť dovolania dovolateľky 1 (žalobkyne) v zmysle § 420 písm. f) CSP, dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku II., ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. proti žalovaným 2/ až 62/ a žalovaným 64/ až 227/ a konanie proti nim bolo zastavené a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP), vrátane časti závislých výrokov IV. a V., ktorými sa rozhodlo o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania SPF proti žalobkyni, resp. o nepriznaní nároku na náhradu trov odvolacieho konania SPF ako zákonného zástupcu žalovaných 2/ až 62/ a žalovaných 64/ až 227/. Zároveň dovolací súd zrušil aj výrok II. uznesenia Okresného súdu Michalovce č. k. 22Cb/36/2016-1239 z 1. decembra 2022, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o výške priznanej náhrady trov prvoinštančného konania SPF, keďže vzhľadom na zrušenie časti výroku IV. dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, stratilo predmetné rozhodnutie svoj podklad.

Odôvodnenie rozhodnutia vo vzťahu k dovolaniu dovolateľky 2

Uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP

39. Tak, ako už vyššie konštatoval dovolací súd (odsek 30 odôvodnenia tohto rozhodnutia), k porušeniu práva strany sporu na spravodlivý proces dochádza len vtedy, ak dovolateľom namietaná a dovolacím súdom zistená vada zmätočnosti sa vyznačuje takou intenzitou, resp. mierou závažnosti, ktorá dosahuje intenzitu porušenia práva strany sporu na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP].

40. Dovolateľka 2 (žalovaná 1) podala dovolanie proti výroku I. rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku I. o uložení povinnosti žalovanej 1/ zaplatiť žalobkyni sumu 85 181,90 eura s príslušenstvom a proti závislým výrokom IV. a V. o náhrade trov konania. Vytýkala odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože z neho nie je zrejmé, z akého dôvodu odvolací súd nevyhovel jej námietkam vo vzťahu k premlčaniu práva na vydanie bezdôvodného obohatenia a vo vzťahu k neexistencii pohľadávky v čase jej postúpenia.

41. Podľa názoru dovolateľky 2 odvolací súd nesprávne právne posúdil ňou uplatnenú námietku premlčania, keď dospel k nesprávnemu právnomu záveru, že žalobkyňa podala svoju žalobu ešte pred uplynutím 4-ročnej premlčacej doby, teda včas. V tejto súvislosti vytýkala súdom oboch inštancií, že nevenovali pozornosť tomu, že postupca neoznámil žalovanej 1/ postúpenie pohľadávky a k preukázaniu postúpenia zo strany postupníka predložením zmluvy o postúpení pohľadávky došlo až po viac ako pätnástich mesiacoch od podania žaloby, a to podaním žalobkyne z 9. augusta 2017, kedy pohľadávka proti žalovanej 1/ bola už premlčaná. K neexistencii pohľadávky žalobkyne v čase jej postúpenia zase uviedla, že zánikom žalovanej 1/ výmazom z registra pozemkových spoločenstiev dňa 1. augusta 2015 zanikli aj všetky jej záväzky, a preto žalobkyňa na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky z 30. septembra 2015 nemohla nadobudnúť neexistujúcu pohľadávku od postupcu SLEEK INVEST, s. r. o. (žalovaná 1/ bola opätovne zapísaná do registra pozemkových spoločenstiev až dňa 19. decembra 2016). Tým, že odvolací súd sa nevysporiadal s jej námietkami uvedenými v odvolaní, porušil jej právo na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

42. Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistili súdy nižšej inštancie, a nie je preto oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy a meniť skutkový stav zistený súdmi nižšej inštancie na základe nimi vykonaného dokazovania, pretože na rozdiel od súdov nižšej inštancie, dovolací súd (až na výnimky vyplývajúce z § 435 CSP) nie je oprávnený vykonávať dokazovanie. S poukazom na uvedené sa potom dovolateľka 2 nemôže v dovolacom konaní úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka 2 tiež nemôže namietat nesprávne právne posúdenie veci, pretože právne posúdenie veci je

osobitným (iným) dovolacím dôvodom, avšak nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP, keďže nesprávne právne posúdenie veci nemožno považovať za tzv. vadu zmätočnosti v zmysle § 420 CSP. Námietky dovolateľky 2, že postupca jej neoznámil postúpenie pohľadávky a k preukázaniu postúpenia zo strany postupníka došlo až podaním z 9. augusta 2017, kedy pohľadávka bola proti žalovanej 1/ premlčaná a ďalej, že pohľadávka žalobkyne v čase jej postúpenia neexistovala z dôvodu neexistencie žalovanej 1/ ako dlžníka, keďže v čase (druhého) postúpenia pohľadávky dňa 30. septembra 2015 žalovaná 1/ bola vymazaná z registra pozemkových spoločenstiev a ako subjekt práva neexistovala a že z hľadiska premlčania žalovanej pohľadávky nie je rozhodujúce to, kedy si žalobkyňa podanou žalobou uplatnila nárok na súde, pretože v tom čase nedisponovala aktívnou vecnou legitimáciou (keďže túto mohla nadobudnúť až predložením zmluvy o postúpení pohľadávky v predmetnom spore), boli uplatnené spolu s ich odôvodnením až v dovolaní a žalovaná 1/ ich neuviedla v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie (čo vyplýva z jeho obsahu). Odvolací súd sa preto týmito námietskami žalovanej 1/, ktoré podľa názoru dovolacieho súdu predstavujú námietky nesprávneho právneho posúdenia veci, v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal (a ani sa nimi zaoberať nemohol). Námietky, ktoré žalovaná 1/ uplatnila až v dovolaní, nepredstavovali otázky, ktorými by sa odvolací súd pri svojom rozhodovaní zaoberal, riešil ich a na ich riešení založil dovolateľkou 2 napadnuté rozhodnutie. Z obsahu odvolania žalovanej 1/ vyplýva, že táto v ňom spochybňovala iba 4-ročnú dĺžku premlčacej doby vo vzťahu k zákonným ručiteľom, pričom odvolací súd sa touto námietskou žalovanej 1/ zaoberal v odsekoch 58 a 59 odôvodnenia rozhodnutia, kde zrozumiteľne vysvetlil dĺžku premlčacej doby 4 roky v zmysle Obch. zák., keďže záväzkový vzťah medzi zmluvnými stranami vznikol zo zmluvy o úvere ako tzv. absolútneho obchodu a postúpením pohľadávky na žalobkyňu ako postupníka sa povaha tohto vzťahu (absolútneho obchodného záväzkového vzťahu) nezmenila. Žiadne iné námietky vo vzťahu k namietanému premlčaniu práva žalovaná 1/ v odvolaní neuplatnila. Rovnako to platí aj pre ďalšiu dovoláciu námietku žalovanej 1/, a to že odvolací súd sa nevysporiadal s jej námietskou, ktorá sa týkala nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobkyne z dôvodu, že pohľadávka špecifikovaná v Zmluve o postúpení pohľadávky z 30. septembra 2015 v čase postúpenia neexistovala, pretože žalovaná 1/ bola k 1. augustu 2015 vymazaná z registra pozemkových spoločenstiev, čím zanikla a jej zánikom zanikli aj všetky jej záväzky, ktoré neboli v likvidácii uspokojené, vrátane predmetného záväzku. Ani táto námietka žalovanej 1/, vyplývajúca z jej argumentácie obsiahnutej v dovolaní, sa nenachádza v odvolaní žalovanej 1/ (založené je v spise na č. l. 915 až 929). Z tohto dôvodu preto nemohla byť predmetom prieskumu zo strany dovolacieho súdu a odvolací súd sa ňou v odôvodnení rozhodnutia ani nezaoberal. Keďže dovolací súd nie je „tretou riadnou súdnou inštanciou“, nemôže v rámci (dovolateľkou 2) uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP riešiť tie skutkové a právne otázky, ktoré odvolací súd vôbec neriešil, a na ktorých riešení nezaložil svoje rozhodnutie. Odôvodnenie rozhodnutia dovolacieho súdu (podľa názoru dovolacieho súdu) spĺňa zákonom stanovené požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia v odvolacom konaní (§ 393 CSP), nie je preto nedostatočné, arbitrárne, resp. nepreskúmateľné.

43. Keďže dovolanie dovolateľky 2/ v tejto časti nie je odôvodnené prípustným dovolacím dôvodom [nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP], resp. tento dôvod nie je vymedzený v súlade so zákonom (§ 431 ods. 2 CSP), dovolací súd dovolanie dovolateľky 2 v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

Uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

44. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu dovolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie dovolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

45. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

46. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za

nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (odsek 2 vyššie citovaného ustanovenia).

47. Podľa ustanovenia § 440 CSP je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi.

48. Pokiaľ má dovolací súd riešiť právnu otázku, ktorou sa ešte nezaoberal, je povinnosťou dovolateľky ako procesnej strany: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22. februára 2018). Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí ísť o otázku právnu, a nie o otázku skutkovú. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval, alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné.

49. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť riešená odvolacím súdom, pričom odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) má kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľka sama vysvetlila, konkretizovala a náležite doložila, že je daný dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

50. Dovolateľka 2 v dovolaní tvrdila, že rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na otázke zásadného právneho významu, ktorá doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená. Touto otázkou je „otázka postúpenia práva na vydanie bezdôvodného obohatenia spolu s postupovanou pohľadávkou zo zmluvy o úvere a s tým súvisiacou aktívnou vecnou legitimáciou žalobkyne, ako aj otázka možnosti postúpenia pohľadávky, ktorá v čase postúpenia neexistovala“. Nastolená otázka je podľa názoru dovolateľky 2 právne významná z hľadiska posúdenia aktívnej vecnej legitimácie žalobkyne na vymáhanie pohľadávky z bezdôvodného obohatenia proti žalovanej 1/ namiesto veriteľa ako osoby, na úkor ktorej sa mala žalovaná 1/ obohatiť a s tým súvisiacej existencie samotného nároku žalobkyne proti žalovanej 1/. Dovolateľka 2 vyjadrila nesúhlas so závermi odvolacieho súdu, ktoré vyplývajú z odsekov 54 až 56 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia o totožnosti postupovanej pohľadávky z úverovej zmluvy s pohľadávkou na vydanie bezdôvodného obohatenia. Namietala, že z obsahu obidvoch zmlúv o postúpení pohľadávky z 20. februára 2015 a z 30. septembra 2015 vyplýva, že postupca postúpil postupníkovi pohľadávku zo Zmluvy o termínovanom úvere č. 706/2012/UZ z 1. augusta 2012, a nie pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Predmetom postúpenia môže byť len určitá pohľadávka, t. j. právo na plnenie od dlžníka, nie však celý záväzkový vzťah, z ktorého pohľadávka vznikla, v ktorom prípade ide už o zmenu zmluvy. Podľa názoru dovolateľky 2 pohľadávka špecifikovaná v Zmluve o postúpení pohľadávky z 30. septembra 2015, ktorou mala žalobkyňa nadobudnúť pohľadávku proti žalovanej 1/ z úverovej zmluvy v znení jej dodatkov, nikdy nevznikla a ako neexistujúca pohľadávka nemohla byť platne postúpená na žalobkyňu. Ako ďalšiu dovolaciu námietku dovolateľka 2 uviedla, že v čase od 1. augusta 2015 do 19. decembra 2016 ako subjekt práva neexistovala, keďže s účinnosťou k 1. augustu 2015 došlo k jej výmazu z registra pozemkových spoločenstiev. V dôsledku jej zániku ku dňu 1. augusta 2015 bez právneho nástupcu, zanikli k uvedenému dňu aj všetky jej záväzky. Z ustanovenia § 75a Obch. zák. podľa jej názoru vyplýva, že existencia pohľadávok voči zaniknutej spoločnosti sa obnovuje ku dňu opätovného zápisu spoločnosti v registri na základe rozhodnutia súdu o dodatočnej likvidácii, avšak účinky „obnovenia existencie pohľadávok“ nemožno priznať spätne, pretože ani právnu subjektivitu nenadobúda spoločnosť v dodatočnej likvidácii spätne ku dňu jej výmazu. Počas doby, kedy bola žalovaná 1/ z registra pozemkových spoločenstiev vymazaná, neexistovala preto ani pohľadávka voči neexistujúcemu spoločenstvu. Na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky z 30. septembra 2015 preto nedošlo k postúpeniu pohľadávky proti žalovanej 1/ na žalobkyňu ako postupníka, keďže predmetná pohľadávka v

danom čase neexistovala v dôsledku neexistencie dlžníka. Pohľadávka na vydanie bezdôvodného obohatenia z neplatnej úverovej zmluvy začala opätovne existovať v dôsledku jej obnovenia až odo dňa 19. decembra 2016. Z rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Obdo/7/2009 zo 14. októbra 2010 vyplýva, že pohľadávka prechádza v stave, v akom existuje v čase postúpenia, vrátane jej príslušenstva, z čoho vyplýva, že postupovaná pohľadávka v čase jej postúpenia musí existovať.

51. Dovolací súd opätovne upriamuje pozornosť na to, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistili sudy nižšej inštancie, a nie je preto oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy a meniť skutkový stav zistený súdmi nižšej inštancie na základe nimi vykonaného dokazovania, keďže (na rozdiel od súdov nižšej inštancie) dovolací súd nie je oprávnený vykonávať dokazovanie. Po preskúmaní veci dovolací súd konštatuje, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia v odsekoch 53 až 56 podrobne zaoberal dovolacou námietkou dovolateľky 2 vo väzbe na ňou vymedzenú právnu otázku. Touto námietkou a argumentáciou k nej sa v odôvodnení rozhodnutia zaoberal už súd prvej inštancie, pričom odvolací súd sa stotožnil s jeho závermi, ktoré považoval za správne. Za nedôvodnú odvolací súd považoval odvoláciu námietku žalovanej 1/, že uplatnená pohľadávka 85 181,90 eura nie je pohľadávkou žalobkyne, ktorú jej postúpila spoločnosť SLEEK INVEST, s. r. o. na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky z 30. septembra 2015 (založená je v spise na č. l. 495), pretože postupovaná pohľadávka bola pohľadávkou z úveru, a nie z bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd poukázal na to, že aj pôvodný veriteľ VÚB, a.s., ktorý poskytol žalovanej 1/ predmetné peňažné prostriedky na základe úverovej zmluvy, postúpil túto pohľadávku spoločnosti SLEEK INVEST, s. r. o. Zmluvou o postúpení pohľadávok z 20. februára 2015 (založená je v spise na č. l. 484), pričom išlo o postúpenie pohľadávky vzniknutej zo zmluvy o úvere, a nie z bezdôvodného obohatenia, na zaplatenie ktorého súd prvej inštancie zaviazal žalovanú 1/, keďže v priebehu súdneho konania bolo preukázané, že zmluva o úvere bola uzavretá v rozpore so zákonom v zmysle § 39 OZ, teda sa jednalo o absolútne neplatný právny úkon. Ak veriteľ VÚB, a.s. plnil žalovanej 1/ na základe neplatnej zmluvy o úvere, došlo na strane žalovanej 1/ k bezdôvodnému obohateniu podľa § 451 OZ, ktoré je žalovaná 1/ povinná vydať. V odseku 55 odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil, že pre platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky podľa § 524 OZ zákon obligatórne vyžaduje písomnú formu a z hľadiska obsahových náležitostí vyžaduje, aby pohľadávka, ktorá je predmetom postúpenia, bola určito a jasne identifikovaná tak, aby ju nebolo možné zameniť s inou pohľadávkou, avšak v zmluve o postúpení pohľadávky nemusí byť postupovaná pohľadávka aj právne kvalifikovaná. V oboch zmluvách o postúpení pohľadávky je pohľadávka identifikovaná osobou veriteľa, osobou dlžníka, osobou postupcu, osobou postupníka a výškou pohľadávky, ktorá bola vyčíslená finančne, a to výškou istiny nesplateného úveru, úrokov, poplatkov a tiež uvedením, na akom skutkovom základe táto pohľadávka vznikla, t. j. zo Zmluvy o termínovanom úvere č. 706/2012/UZ z 1. augusta 2012, vrátane jej dodatkov. Odvolací súd zdôraznil, že len tá skutočnosť, že v zmluvách o postúpení pohľadávky bola predmetná pohľadávka identifikovaná ako pohľadávka, ktorá vznikla na základe zmluvy o úvere, neznamená, že ak sa neskôr po postúpení takejto pohľadávky v súdnom spore preukáže, že zmluva o úvere bola absolútne neplatná (ako tomu bolo v predmetnom spore), že sa táto pohľadávka „stratí“ a dlžník nebude povinný vrátiť veriteľovi peňažné prostriedky poskytnuté mu na základe tejto neplatnej úverovej zmluvy. Uviesť právnu kvalifikáciu postupovanej pohľadávky v zmluve o postúpení pohľadávky nie je povinnosťou postupcu ani postupníka, a nie je povinnosťou ani žalobkyne, aby v podanej žalobe uviedla právnu kvalifikáciu ňou uplatneného nároku. Právna kvalifikácia uplatneného nároku je „vecou súdu“, ktorého povinnosťou je, aby žalobou uplatnenú pohľadávku právne kvalifikoval. Odvolací súd tiež poukázal na to, že žalobkyňa v žalobe uviedla, že si pohľadávku uplatnila titulom vrátenia peňažných prostriedkov od žalovanej 1/, ktorej VÚB, a.s. poskytla úver, pričom žalovaná 1/ ako dlžník tento úver nevrátila. Preto, ak bola v oboch zmluvách o postúpení špecifikovaná pohľadávka jasným a nezameniteľným spôsobom označením postupcu, postupníka, veriteľa, dlžníka, výšky pohľadávky a skutkového základu, na akom pohľadávka vznikla (zo zmluvy o úvere), tak postúpená pohľadávka bola určito a jasne identifikovaná. Odvolací súd tiež správne poukázal na to, že žalobkyňa odvodzovala v spore aktívnu vecnú legitímáciu zo zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorá v nej bola určitým, jasným a nezameniteľným spôsobom identifikovaná, a je preto aktívne vecne legitimovaná na vymáhanie tejto pohľadávky, ktorá jej bola súdom prvej inštancie aj priznaná titulom vydania bezdôvodného obohatenia.

52. S poukazom na vyššie uvedené (obsiahlu) argumentáciu odvolacieho súdu sa dovolací súd stotožnil s právnym posúdením veci odvolacím súdom (a aj súdom prvej inštancie), ktoré považuje za správne. Poukazuje ďalej na to, že dovolateľkou 2 vymedzená právna otázka v spojení s jej argumentáciou, bola už viackrát riešená zo strany dovolacieho súdu a v tomto smere poukazuje napríklad na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/105/2000 z 30. mája 2001, publikované v ZSP 38/2001, z ktorého vyplýva, že prípadná zmena právneho dôvodu uplatňovanej pohľadávky (v danom prípade to bola zmena právneho dôvodu plnenia zo zmluvy o pôžičke na zodpovednosť z bezdôvodného obohatenia) nemá bez ďalšieho za následok nepostupiteľnosť pohľadávky v zmysle § 525 ods. 1 OZ, a tým neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky. S postúpením pohľadávky proti žalovanému nedošlo k zmene obsahu pohľadávky, keďže zmenou v osobe veriteľa sa postavenie žalovaného ako dlžníka nezhoršilo. Ďalej dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/73/2000 z 24. apríla 2001 (ktoré uviedol aj súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia), rozhodnutie NS SR sp. zn. 9Cdo/32/2024 z 30. júna 2025, resp. obdobne rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/125/2018 z 27. júna 2019 (R 72/2019).

53. Aj podľa názoru dovolacieho súdu, v danom prípade bola na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky, či už z 20. februára 2015 alebo z 30. septembra 2015, postúpená určitá pohľadávka, ktorá bola presne, zrozumiteľne a nespochybniteľne identifikovaná tak, ako to uviedol odvolací súd v odseku 55 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Teda, postupovaná pohľadávka bola identifikovaná osobou veriteľa, osobou dlžníka, osobou postupcu, osobou postupníka a výškou postupovanej pohľadávky s bližším označením, že išlo o pohľadávku, ktorá vznikla na základe Zmluvy o termínovanom úvere č. 706/2012/UZ z 1. augusta 2012. Postúpením pohľadávky z úverovej zmluvy nedošlo k postúpeniu právneho vzťahu, na základe ktorého pohľadávka vznikla, ako tomu bolo v prípade posudzovanom v rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Obdo/7/2009 zo 14. októbra 2010 (na ktoré poukázala dovolateľka 2), keď predmetom Dohody o postúpení z 19. marca 2001 nebolo len postúpenie pohľadávky na zaplatenie zmluvnej pokuty, ale postúpenie všetkých práv a povinností vyplývajúcich zo Zmluvy o mimoriadnom práve z 30. marca 2000, vrátane práva na to, aby oprávnená strana od obdržania oznámenia o zmluve o dielo medzi kupujúcim a treťou osobou, vstúpila do zmluvy o dielo za rovnakých podmienok ako navrhovateľ, ktorý vyhral súťaž, t. j. aby sa oprávnená strana stala generálnym dodávateľom stavby. Súd prvej inštancie považoval Zmluvu o mimoriadnom práve z 30. marca 2000 a Dohodu o postúpení práv a povinností z uvedenej zmluvy z 19. marca 2001 za neplatné právne úkony (na rozdiel od predmetného sporu, v ktorom súdy považovali zmluvy o postúpení pohľadávky za platné právne úkony). Podľa záveru dovolacieho súdu v rozhodnutí sp. zn. 3Obdo/7/2009 predmetom Dohody o postúpení nebolo postúpenie určitej pohľadávky, ale zmena celého obsahu záväzkového vzťahu, z ktorého dôvodu odvolací súd pochybil, keď Dohodu o postúpení neposudzoval podľa jej obsahu, ale podľa jej označenia. Keďže skutkové a právne okolnosti posudzované v rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Obdo/7/2009 sú odlišné od skutkových a právnych okolností predmetného prípadu, závery rozhodnutia sp. zn. 3Obdo/7/2009 nie sú použiteľné na predmetný prípad.

54. Zmluvy o postúpení pohľadávky z 20. februára 2015 a z 30. septembra 2015 považovali súdy prvej aj druhej inštancie za platné právne úkony a nimi zisteným skutkovým stavom je dovolací súd viazaný. Žalovaná 1/ v priebehu konania na súdoch nižšej inštancie nespochybnila platnosť zmlúv o postúpení pohľadávky, namietala len to, že nebola postúpená pohľadávka z bezdôvodného obohatenia, ale pohľadávka z úverovej zmluvy. Vo väzbe na túto námietku žalovanej 1/ je z odôvodnení rozhodnutí súdov nižšej inštancie zrejmé, že tieto sa touto námietkou žalovanej 1/ riadne zaoberali a v odôvodnení svojich rozhodnutí aj dostatočne, zrozumiteľne a správne právne vysporiadali. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd uzaviera, že prípustnosť dovolania žalovanej 1/ nie je daná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keďže otázka vymedzená dovolateľkou 2 bola už riešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vo viacerých jeho rozhodnutiach, ktoré predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, pričom dovolací súd nemá žiadny relevantný právny dôvod, aby sa od nej v predmetnej veci odklonil.

55. K námietke dovolateľky 2 v dovolaní, že predmetná pohľadávka v čase jej postúpenia na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky z 30. septembra 2015 nemohla byť platne postúpená na žalobkyňu, keďže išlo o neexistujúcu pohľadávku voči neexistujúcemu dlžníkovi, nakoľko žalovaná 1/ (dlžník) v

čase od 1. augusta 2015 do 19. decembra 2016 bola vymazaná z registra pozemkových spoločenstiev, teda neexistovala a nemala právnu a ani procesnú subjektivitu, dovolací súd uvádza, že túto námietku žalovaná 1/ v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie neuviedla (ako už bolo konštatované v odseku 42 odôvodnenia tohto rozhodnutia), a preto sa ňou odvolací súd ani nezaoberal v odôvodnení svojho rozhodnutia. Otázkou procesnej subjektivity žalovanej 1/ sa však v odôvodnení rozhodnutia zaoberal súd prvej inštancie. Tento nemal pochybnosť o tom, že žalovaná 1/ má procesnú subjektivitu, pretože právoplatným rozhodnutím súdu o dodatočnej likvidácii došlo k obnoveniu jej subjektivity, ako aj pohľadávok veriteľov dlžníka (§ 75a Obch. zák. v znení účinnom do 30. septembra 2020). Konštatoval, že v prípade, ak si veritelia neuplatnili svoje pohľadávky proti žalovanej 1/ v likvidácii, nemalo to za následok preklúziu nárokov veriteľov proti žalovanej 1/. K uvedenému na doplnenie dovolací súd uvádza svoju argumentáciu:

56. Nie je sporné, že v čase od 1. augusta 2015 do 19. decembra 2016 bola žalovaná 1/ vymazaná z registra pozemkových spoločenstiev. Predmetná žaloba, ktorou si žalobkyňa uplatnila pohľadávku na zaplatenie dlžnej sumy proti žalovanej 1/ ako dlžníkovi, bola doručená súdu prvej inštancie dňa 1. apríla 2016, t. j. ešte za účinnosti OSP. Žalovaná 1/ bola zrušená s likvidáciou (bez právneho nástupcu) a dňa 1. augusta 2015 bola vymazaná z registra pozemkových spoločenstiev, čím došlo k jej zániku, a teda aj k strate právnej subjektivity. Dňa 19. decembra 2016 bola žalovaná 1/ opätovne zapísaná v registri pozemkových spoločenstiev za účelom realizácie dodatočnej likvidácie v zmysle právoplatného rozhodnutia súdu o nariadení dodatočnej likvidácie, keďže bol zistený (novoobjavený) majetok žalovanej 1/, konkrétne pohľadávka voči Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky (vrátenie odpočtu DPH). Je pravda, že v čase podania žaloby (1. apríla 2016) bola žalovaná 1/ vymazaná z registra pozemkových spoločenstiev, a teda nemala právnu a ani procesnú subjektivitu. Keďže však súd prvej inštancie v tom čase nezastavil konanie proti žalovanej 1/ (§ 104 ods. 1 OSP, resp. teraz § 62 CSP), je potrebné vychádzať z toho, že od obnovenia zápisu žalovanej 1/ v registri pozemkových spoločenstiev sa na žalovanú 1/ hľadí, akoby nezanikla a neuspokojené pohľadávky proti žalovanej 1/, ktoré existovali v čase jej zániku, sa rozhodnutím súdu o nariadení dodatočnej likvidácie obnovili. Teda, po právoplatnom nariadení dodatočnej likvidácie sa na žalovanú 1/ hľadí, akoby nezanikla, keďže došlo k obnoveniu (oživeniu) jej právnej subjektivity (obnovil sa jej zápis v registri pozemkových spoločenstiev podľa stavu k zániku žalovanej 1/, s doplnením údajov o nariadenej dodatočnej likvidácii a o ustanovenom likvidátorovi). Pokiaľ ide o pohľadávku, uplatnenú žalobou proti žalovanej 1/, táto existovala v čase zániku žalovanej 1/ (žalobkyni bola postúpená na základe platnej Zmluvy o postúpení pohľadávky z 30. septembra 2015 postupcom SLEEK INVEST, s. r. o., ktorému bola predtým postúpená pôvodným veriteľom a postupom VÚB, a.s. na základe platnej Zmluvy o postúpení pohľadávok z 20. februára 2015) a táto pohľadávka nezanikla zánikom žalovanej 1/ (dlžníka) ako právnickej osoby. Prelomením zásady akcesority v obchodnom záväzkovom vzťahu (ktorý sa spravuje ustanoveniami Obch. zák.) je, že zánikom dlžníka - právnickej osoby nezaniká jeho záväzok, ktorý môže byť uspokojený ručiteľom dlžníka. Nariadením dodatočnej likvidácie žalovanej 1/ došlo k obnoveniu (oživeniu) všetkých pohľadávok veriteľov, ktoré existovali pred zánikom žalovanej 1/ - právnickej osoby. Za nesprávny preto považuje dovolací súd názor dovolateľky 2, že v prípade pohľadávky žalobkyne ide o neexistujúcu pohľadávku proti neexistujúcemu dlžníkovi, ktorú nebolo možné postúpiť v čase zániku žalovanej 1/ (od 1. augusta 2015 do 19. decembra 2016), ako aj názor, že pohľadávka začala „opätovne existovať“ až odo dňa 19. decembra 2016, kedy došlo k opätovnému zápisu žalovanej 1/ do registra pozemkových spoločenstiev na základe rozhodnutia súdu o dodatočnej likvidácii. Dovolací súd považoval za potrebné uviesť túto argumentáciu na doplnenie odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, keďže dovolateľka 2 námietku o neexistencii pohľadávky žalobkyne vo väzbe na nedostatok procesnej subjektivity žalovanej 1/ uviedla v dovolaní (hoci ju neuviedla v odvolaní). Procesná subjektivita patrí medzi procesné podmienky, pričom súd je povinný počas konania skúmať, či sú splnené všetky zákonom požadované procesné podmienky (či už na strane súdu alebo na strane strán sporu) pre to, aby mohol vo veci konať a rozhodnúť. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd uzaviera, že procesnú subjektivitu žalovanej 1/ ako procesnú podmienku považuje za splnenú, keďže v súvislosti s nariadením dodatočnej likvidácie žalovanej 1/ došlo k jej opätovnému zápisu do registra pozemkových spoločenstiev, čím došlo (späťne) k obnoveniu jej právnej subjektivity, a teda aj procesnej subjektivity v predmetnom spore. Dovolacia námietka dovolateľky 2 o nedostatku jej procesnej subjektivity ako procesnej podmienky, je preto bez

právnej relevancie. Len na podporu svojej argumentácie dovolací súd uvádza, že aj v prípade fyzickej osoby, ktorá bola právoplatným rozhodnutím súdu vyhlásená za mŕtvu, platí, že ak by sa neskôr preukázalo, že táto fyzická osoba žije, došlo by spätne k obnoveniu jej spôsobilosti na práva a povinnosti v plnom rozsahu, teda vrátane obdobia, počas ktorého bola vyhlásená za mŕtvu.

57. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd v tejto časti odmietol dovolanie žalovanej 1/ podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné.

58. Keďže dovolanie žalovanej 1/ bolo odmietnuté, dovolací súd už nerozhodoval o jej návrhu na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 1 CSP.

59. Žalobkyni ako úspešnej strane konania o dovolaní žalovanej 1/ vznikol proti žalovanej 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu (§ 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

60. Rozhodnutie bolo prijaté v senáte Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.